

și echilibru, acestea fiind rezultatul unor împliniri ce au ca fundament evoluția societății, mentalitatea oamenilor și, bineînțeles, o serie de reguli specifice de decorare, de ordonare a compozițiilor. Receptată astfel: „În ansamblul unei arte plastice populare, ornamentica alcătuiește un *document etnografic* de o importanță asemănătoare cu a folclorului literar, a muzicii populare, a graiului și a altor fenomene culturale și sociale specifice. Prin acest document se relevă multiplele căi de dezvoltare materială și spirituală, precum și de exprimare artistică ale unui popor” (p. 21).

Soliditatea lucrării derivă, în egală măsură, și din ampla bibliografie utilizată, bibliografie selectată cu mult discernămint. Însumind aceste considerații cartea se înscrie între contribuțiile de valoare ale cercetării autohtone, la studiul ornamenticii populare românești și universale.

A. CHIRIAC

BARBU ȘTEFĂNESCU, FLORICA GOINA, PIESE ETNOGRAFICE DIN ZONA BEIUȘ — VAȘCAU

Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, 1979

Literatura etnografică bihoreană s-a îmbogățit cu o nouă lucrare, necesară și de bună calitate, datorată a doi tineri cercetători care-și fac debutul editorial cu această ocazie: Barbu Ștefănescu și Florica Goina.

Prin publicarea celor 382 de piese etnografice din colecția Roman Aurel Flutur — intrate în colecția muzeului grație străduințelor colectivului de etnologi de la Muzeul Țării Crișurilor — cei doi autori ilustrează elocvent civilizația satului românesc din sud-estul Bihorului, mai exact din zona depresionară Beiuș—Vașcău, scoțind în evidență trăsăturile caracteristice care o individualizează în cadrul mării unități etnografice a poporului român, reliefate deja, în parte, de bogata literatură de specialitate care i-a fost dedicată.

Autorii atrag atenția asupra specializării locuitorilor în practicarea anumitor meșteșuguri, atribuite de literatura de specialitate imposibilității asigurării necesarului de hrană a populației în continuă creștere numerică prin practicarea agriculturii și a păstoritului, precum și prin existența în zonă a unor materii prime de bază. Autorii subliniază faptul că practicarea meșteșugurilor s-a făcut și prin impunerea lor de

către stăpînul feudal în contul obligațiilor feudale, realitate evidențiată de cercetarea istorică și perfect adevărată pentru a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cînd stăpînul feudal renunță la străduințele sale de rentabilizare a producției manufacturiere și cedează inițiativa locuitorilor din zonă. Este cazul — ca să dăm numai un exemplu — fierăriiilor de la Vărzarii de Jos, care preiau în parte rosturile fierăriei din Vașcău, firește la proporții mai reduse și numai pentru asigurarea necesităților domeniului.

Fără a insista prea mult asupra cadrului istoric, autorii se concentrează asupra aspectelor de ordin etnografic ale colecției, și implicit, ale producției meșteșugărești țărănești din sud-estul Bihorului. Sistematizînd colecția în funcție de materialul de bază din care au fost confecționate, repertoriul cuprinde șase capitole — discuția din *Introducere* respectînd în linii mari diviziunea —: lemn, fier, os, ceramică, textile și port popular, primele patru fiind cercetate de B. Ștefănescu (81 % din repertoriu), iar ultimele două (19 % din repertoriu) de Florica Goina.

Utilitatea catalogului este mai presus de orice discuție. Fiind și primul catalog al unei colecții etnografice din județul Bihor, care prezintă creația populară dintr-un ținut distinct, faptul editorial are valoarea unui eveniment cultural. *Introducerea*, indispensabilă pentru unitatea lucrării, dezbate, mai pe larg, problemele de metodologie, dar mai ales pe acelea legate de piesele prezentate în catalog. Fără a se aventura în considerații care pot deveni riscante, autorii expun puncte de vedere moderate, dar bine fundamentate științific, bazate pe o cercetare riguroasă și sistematică, ceea ce conferă studiului o remarcabilă soliditate.

Lucrarea prilejuiește cititorului — avizat sau amator — contactul cu civilizația românească rurală, din sud-estul Bihorului, care se dovedește a fi extraordinar de vitală, prin ingeniozitatea și inventivitatea de care dă dovadă și pe care autorii o relevă cu larghețe. Soluțiile tehnice, uneori surprinzătoare, constituie un prilej de reflecție pentru omul zilelor noastre, confruntat cu o mare diversitate de probleme legate de poluare, energie și materii prime, dar și de mîndrie patriotică față de capacitatea creatoare inepuizabilă a meșterilor populari. Este meritul autorilor de a fi relevat — subtil și fără ostentație — geniul popular românesc manifestat în creația materială, proba cea mai elocventă a spiritului popular colectiv.

Prin publicarea repertoriului colecției Roman Aurel Flutur, secția de etnografie a Muzeului Țării Crișurilor realizează și primul catalog de colecție al său și una dintre primele realizate de Muzeul Țării Crișurilor. În acest context, meritul autorilor este cu atît mai notabil.